

Љубица Станковска (Скопје)

ЈУКСТАПОЗИЦИЈАТА КАКО МОДЕЛ ВО ТОПОНИМИЈАТА НА МАКЕДОНСКОТО ЈАЗИЧНО ПОДРАЧЈЕ

I

Во својот историски развој, наоѓајќи се во центарот на балканската плурилингвна јазична средина, македонскиот јазик доживеал коренити структурни промени во јазичниот систем. Под неизбежното воздејство на балканските јазици неговата јазична структура се здобила со низа балканизми кои му овозможиле да се оддалечи од јазичните структури на другите словенски јазици. Во тој поглед особено се значајни замената на синтетичката деклинација со аналитички конструкции, удвојувањето на објектот, загубата на инфинитивот, развојот на постпозитивниот член и други јазични иновации. Овие балканизми предизвикале реорганизација на други елементи во неговата јазична структура.

Во една таква јазична состојба македонскиот јазик, како впрочем и другите балкански јазици, доаѓа во непосреден контакт уште со еден неиндоевропски јазик — со турскиот, кој во периодот од пет века интензивно влијаел врз неговата јазична структура во која, и покрај нејзината резистенција кон туѓите елементи, успеаја да се инфилтрираат редица турцизми. Тоа воздејство секако е резултат на определени вонлингвистички фактори, како што се општествено-економските, политичките и социјалните услови во кои се развивал македонскиот народ, но и одраз на лингвистичкиот фактор, т.е. одраз на непосредниот секојдневен контакт во јазичната комуникација меѓу македонското и турското население. Присутвото на турскиот јазик се одразило во сите сфери на македонскиот јазичен систем, а особено во македонската лексика.

Појавата на синтагми од две именки во непосреден допир, во јукстапозиција, во македонскиот јазик е нова синтаксичка комбинација, која условена од аналитичката деклинација, се јавува како замена на некогашниот партитивен генитив. Примери на конструкции од типот кило

месо, вреќа шеќер, кои ги познаваат и грчкиот и албанскиот јазик и кои служат за изразување на именска определба, се забележани веќе во текстовите од 12—13 век: чаша вода.¹ Појавувањето на новите конструкции од споменатиов тип во овој временски период ја поддржува претпоставката дека на нашиот јазик не му бил непознат моделот од две именки и дека ваквите состави, во извесна мера, го потпомогнале нивното натамошно навлегување и проширување во јазичниот систем на македонскиот јазик. Меѓутоа, за пренесувањето и за утврдувањето на овој модел во македонскиот јазик преодоминантна улога одиграле јазичниот контакт и влијанието на турскиот јазик² во чијшто резултат дошла до израз јазичната интерференција.

Познато е дека во турскиот јазик се обични синтагмите од две именки без составни елементи во кои првата компонента врши атрибуциска функција.³ Под влијание на турските синтагми самур калпак, санџак бег, тутун кесе, чардак боја и сл. во нашиот јазик се појавуваат синтагми од типот ветер работа, жетва време, ручек време, сила работа,⁴ како и хибридниите образувања бадем дрво, гајтан веѓи, срма елек, сејмен кошула⁵ кои се употребувале особено во јазикот на народното творештво.

Во натамошниот развој овој модел почнал да се чувствува како интегрален дел на македонскиот јазичен систем и денес, на апелативен план, претставува еден од продуктивните модели за образување сложени зборови, користејќи ги притоа не само лексичките средства од нашиот јазик, ами и од интернационалната лексика.⁶

II

Во нашиов прилог ќе се задржиме на некои проблеми во врска со појавата на јукстапозицијата на две именки како модел во македонската топонимија.

Природата и логиката на јазичната дејност дозволува да претпоставиме дека новиот модел примарно доаѓа до израз на апелативен план: чаша вода или поновите: ручек време, сила работа, а секундарно на топонимски план, бидејќи топонимите се резултат на подолг временски и јазичен контакт на соодветната средина со дадениот објект. Знаејќи ја конзервативноста и устојчивоста на топонимите, може попотполно

¹ Блаже Конески, *Историја на македонскиот јазик*, Скопје 1965, стр. 107.

² Блаже Конески, *Грамајшка на македонскиот литературен јазик*, дел II, Скопје 1954, стр. 69.

³ А. Н. Кононов, *Грамајшка современној турској литературној јазика*, Москва—Ленинград 1956, стр. 125, 148.

⁴ Блаже Конески, *Историја на македонскиот јазик*, Скопје 1965, стр. 107.

⁵ Оливера Јашар-Настева, *Турско-македонски лексички вкрстувања и мешања*, Годишен зборник на Филозофскиот факултет во Скопје, 15, Скопје 1963, стр. 361.

⁶ Оливера Јашар-Настева, *За некои аспекти на збогајувањето на лексикајта на современој македонски јазик*, Македонски јазик, год. XVII, Скопје 1966, стр. 20—21.

и појасно да се согледа колку силно било влијанието на новиот, турскиот модел и јачината на неговиот престиж врз системот на македонскиот јазик на апелативен план за да се појават бројни топоними на македонското јазично подрачје моделирани според новиот модел како на пример: Брдо Падина, Брег Извор, Вир Камен, Дрен Дол, Елен Врв, Змија Дупка, Костен Камен, Кремен Чука, Падина Река, Стожер Камен и сл.

Во оваа работа нашата хипотеза за структурата на овој модел е поставена на дедуктивната семиотика на Мартинов и на познатото правило на Розвадовски за двокомпонентниот карактер на јазичниот знак според кое единицата на јазикот се состои од две компоненти: идентификативен и диференцијален.⁷ Ова се совпаѓа со дефиницијата на синтагмата, т.е. дека таа како структура се состои од два члена од кои едниот врши идентификативна, а другиот диференцијална функција.⁸ Тоа значи дека и топонимите од типот Бисер Вода, Бунар Дре, Був Кладенец, Елен Скок, Коз Дол, Костен Дре, Сокол Даг, Таш Баир и сл. како топонимски синтагми претставуваат, како последица на синтагматскиот функционализам, бинарни структури составени од две компоненти од кои едната врши идентификативна, а другата диференцијална функција. Меѓутоа, во процесот на јазичната комуникација двете компоненти фигурираат како единствен знак, како едно име на соодветниот објект што го именуваат, а со таа особеност тие се унитарни.

Според Мартинов, кој исто така се застапува за гледиштето дека знакот е секогаш двокомпонентен, се добива моделот „знак + модификатор“. Но секвенцата на варијантата *знак + модификатор* со варијантата на *знакови* се подразбира во таа смисла што прибавувањето на модификаторот доведува до појавата на нов знак. Според тоа, моделот би бил „знак + модификатор = знак“. Макар што не секогаш може со сигурност да се определи двокомпонентниот карактер на јазичниот знак, бидејќи тој не истапува секогаш во формата на придавски состав (придавка + именка), сепак кога се работи за вистински знак, како што вели Мартинов, него секогаш можеме да го сведеме кон родот на составите од *модификатор + знак*. Притоа модификаторот, за определен јазик, може да биде изразен со разни форми на определба.⁹

За топонимските конструкции од типот Извор Чука, Габер Дол, Таш Баир можеме да претпоставиме дека се образувани од постарите изрази *Изворска Чука, *Габеров Дол, *Ташли Баир, кои претставуваат целосни топонимски знаци во кои *Изворска, *Габеров, *Ташли се топонимски модификатори. Во топонимскиот материјал можат да се најдат примери на разликувачки дублети коишто ја потврдуваат еволуцијата од двочлени изрази како на пример: Брежна Ливада > Брег Ливада, Гавранов Камен > Гавран Камен, Габеров Дол > Габер

⁷ В. В. Мартынов, *Кибернетика, семиотика, лингвистика*, Минск 1966, стр. 102.

⁸ Radivoj Mikuš, *Sintagmatski kompleksi i sintagmatska aksiomatika*, Radovi, razdio lingvističko-filološki, 2, Zadar 1962, str. 27—47.

⁹ В. В. Мартынов, *Кибернетика, семиотика, лингвистика*, Минск 1966, стр. 103, 107.

Дол, Дренов Дол > Дрен Дол, Еленски Камен > Елен Камен, Камени Дол или Каменски Дол > Камен Дол и сл. Од тука можеме да заклучиме дека топонимските синтагми од две именки во јукстапозиција претставуваат кондензирани форми од првобитните атрибуцки состави.

Ако го примениме моделот на Мартинов врз нашиов материјал, ќе ја добиеме следнава структура:

Извор	+	Чука	Извор	Чука
модификатор	+	знак	знак	

III

Според потеклото на топонимите во јукстапозиција, изделуваме три групи топонимски единици: А. Топоними од турско потекло, Б. Топоними од македонско потекло и В. Хибридни образувања. Притоа во секоја група е направена семантичка класификација врз основа на значењето на првата компонента.

А. ТОПОНИМИ ОД ТУРСКО ПОТЕКЛО

1. Физиогеографски називи

11. Топоними што го означуваат обликот и изгледот на теренот: *Азмак Јол* — пат (Нова Маала, Ст); *Баџаќ Маала* — маало (Д. Липовиќ, Рад); *Баџаќ Чаир* — ливади и мочуриште (Д. Липовиќ, Рад); *Баџаќ Маала* — маало (Куклиш, Ст); *Гџерен Трла* — ниви (Св. Николе, Сн); *Дервџен Чџешма* — чешма (Кркља, Крив); *Дере Баир* — брдо и дол (Врапчишта, Гос); *Дере Махала* — село во Сол; *Гол Баир* — ритче (Џумајлија, Сн); *Кори Кајнак* — извор (Карасинали, Тик); *Кури Тејџе* — рид со шума (Радичево, Ст); *Орман Чифлик* — село во Сол; *Тејџе Баш* — врв (Банско, Ст); *Чаир Баир* — ливади (Чанаклија, Ст); *Чаир Маала* — маало (Кратово, Кр); *Чаиро Чешмаџа* — ливади (Ивени, Бит); *Чукур Чаир* — ливади и длабнатини (Кременица, Бит).

12. Топоними што ги означуваат својствата на почвата: *Бал Тејџе* — рид со лозја (Тетово, Те); *Демир Каџија* — клисура и град; *Демир Хисар* — град; *Гок Таш* — рид (Иванковци, Тв); *Јел Дерме* — ветерница (Банско, Ст); *Кил Дџере* — дол (Горубинци, Сн); *Нџиџан Таш* — пасиште (Тестемелци, Шт); *Таш Кајнак* — извор (Чешме Дџере, Кав); *Таш Мале* — маало (Коџаџик, Деб); *Таш Баир* — ритче (Џумајлија, Сн); *Џумбуш Дџере* — дол (Кумарино, Тв).

13. Топоними со метафорично значење: *Дибџек Дџере* — суводолица (Јаргулица, Рад); *Ел Тејџе* — рид (Иловица, Ст); *Казан Тејџе* — чукарка (Шипковица, Рад); *Канџар Тејџе* — гол рид (Градманци, Ск); *Килиџ Дервенџи* — клисура (Сар); *Софра Таш* — камен (Вруток, Гос); *Сџндак Таш* — карпа (Никифорово, Гос); *Тоџуз Баир* — рид со шума (Иванковци, Тв); *Чџакма Таш* — камен (Г. Елевци, Деб); *Чџиџал Дџере* — дол (Голем Габер, Шт); *Чџиџал Каја* — скали (Те).

14. Топоними образувани од фитоними: *Ѓул Теје* — рид (Сол); *Јемџи Пазар* — пазар за овошје (Тетово, Те); *Кавак Дере* — рекичка (Фурка, Гев); *Кавак Чаир* — ниви (Гечерлија, Ст); *Карџус Кајнак* — изворче (Едерниково, Ст); *Коз Бунар* — село во Рад; *Памук Трла* — рид со ниви (Г. Коњаре, Кум); *Сусан Трла* — пасиште (Аџи Матово, Сн); *Тикен Баир* — рид (Радање, Шт); *Тикен Дере* — дол (Сојаклари, Тв); *Чам Баир* — ритче (Радовиш, Рад); *Чам Чифлик* — рид (Струмица, Ст).

15. Топоними образувани од зооними: *Аџан Пазар* — сточен пазар (Тетово, Те); *Булбул Дере* — дол (Радовиш, Рад); *Деве Баир* — рид (Љубница, Рад); *Деве Бојун* — планинско место (Чанаклија, Ст); *Дојан Каја* — скала (Те); *Домуз Бунар* — шума (Крушје, Тв); *Домуз Дерé* — дол (Валандово, Вал); *Домус Каја* — карпа (Банско, Ст); *Карџал Баир* — височинка (Селце, Круш); *Карџал Таи* — камен (Чанаклија, Ст); *Курџи Дерé* — дол и рид (Добрашинци, Ст); *Шаин Таи* — село во Рад.

2. Културно-историски називи

21. Топоними во врска со различни дејности: *Амбар Маала* — маало (Тромеѓе, Кум); *Безисџен Маала* — маало (Моноспитово, Ст); *Дермен Дере* — дол (Оровник, Охр); *Чешме Баш* — чешма (Турново, Ст); *Чешме Дере* — село во Кав; *Чешме Кајнак* — извор (Сушево, Ст); *Чивљак Маала* — маало (Трновац, Кр).

22. Топоними во врска со историски настани: *Исар Маале* — маало (Штип, Шт); *Куле Маала* — маало (Костур, Кос); *Кала Теје* — рид (Црничани, Дој); *Сааџи Кула* — месност во градот (Радовиш, Рад).

23. Топоними во врска со религиозни претстави: *Вакуф Чифлик* — село во Сол; *Клиса Дере* — дол (Банско, Ст); *Мезарљак Дере* — дол (Тестемелци, Шт); *Теке Корџа* — шума и теке (Банско, Ст); *Теке Маало* — маало (Тетово, Те); *Теке Џамија* — џамија (Кичево, Кич); *Џами Махала* — село во Сол; *Џами Теје* — рид (Рабово, Бер); *Џами Чешма* — чешма (Горубинци, Сн).

3. Присвојни називи

31. Топоними образувани од апелативни основи: *Беј Орман* — шума (Сиричино, Те); *Беј Бунар* — пасиште и бунар (Косинец, Кос); *Беј Трла* — нивје (Трновци, Бит); *Дервиш Махала* — маало (Буковиќ, Ск); *Кадџи Конак* — ливади (Коз Бунар, Рад); *Кадџи Мезар* — гроб (Чанаклија, Ст); *Кадџи Орман* — шума (Босилово, Ст); *Оџа Баир* — рид со лозја (Иванковци, Тв); *Оџа Дерé* — дол (Свидовица, Ст); *Паџа Корџа* — шума (Баланци, Деб); *Паџа Чаир* — ливада (Серменли, Гев); *Сулџан Теје* — врв на Осоговските планини; *Хоџа Махала* — село во Сол; *Шејџан Дере* — дол (Цепиште, Охр).

32. Топоними образувани од етнонимни основи: *Арнауџи Мезере* — гробишта (Долгаш, Охр).

33. Топоними образувани од антропонимни основи: *Абдула Чешма* — чешма (Броштица, Охр); *Гамџам Џамија* — џамија (Тетово, Те); *Ејџи Чаир* — ливада (Оцалија, Шт); *Демџир Чаир* — ливада (Куклиш,

Ст); *Ине́р Баир* — рид (Иванковци, Тв); *Исмаил Дере* — дол (Иванковци, Тв); *Исмаил Чешме* — чешма (Караслари, Тв); *Мамуи́ Чешме* — чешма (Брештани, Охр); *Мураи́и Кајна́к* — извор (Свидовица, Ст); *Ша́баз Чаи́р* — ливади (Новак, Деб); *Шаба́н Кориа́* — шума (Бања, Коч).

4. Топоними образувани од други топоними: *Би́јак Ма́ла* — маало во месноста Бујак (М'гленци, Кум); *Сааи́и Ма́ало* — маало, според месноста Саат (Тетово, Те); *Си́тамбл_Цаге* — пат за Истамбул.

Б. ТОПОНИМИ ОД МАКЕДОНСКО ПОТЕКЛО

1. Физиогеографски називи

11. Топоними што го означуваат обликот и изгледот на теренот: *Ба́ра Лива́да* — ливади (Младо Нагоричино, Кум); *Ба́ра Лива́ди* — ливади (Рамно, Кум); *Брдо_Па́дина* — ритче (Боишта, Дх); *Бре́и Извор* — извор (Горенци, Деб); *Бре́к Лива́да* — рид (Матејче, Кум); *Ви́р Во́да* — нивје (Лобаница, Кос); *Ви́р Камен* — чешма (Буково, Бит); *Врв Кра́си́а* — врв (Митрој Крсти, Гос); *Врв Го́рица* — врв (Загоричани, Кос); *Врв_Ка́мења* — гол рид (Лобаница, Кос); *Врв_Ру́дина* — пасиште (Осинчани, Ск); *Го́ра Си́рана* — рид (Г. Солње, Ск); *До́л Забел* — дол и шума (Г. Водно, Ск); *До́л Орни́ца* — ниви (Курбиново, Рес); *До́л Тра́и* — трап (Буринец, Охр); *Извор Бабуна* — изворот на р. Бабуна (Нежилово, Тв); *Изво́р Чу́ка* — рид и извор (Орах, Кум); *Кра́си́а До́л* — рид и дол (Наколец, Рес); *Ла́к Си́рана* — шума (Д. Липовиќ, Рад); *Ма́гам Ду́йка* — рид (Шупли Камен, Кум); *Па́дина_Река* — суводолица (Шелеверци, Бит); *Пре́вол Па́и* — пат (Желево, Охр); *Река_Лива́да* — дол (Марул, Бит); *Ридо́и Ло́зја́и* — рид со лозја (Бусилци, Тв); *Ри́д Ло́зја* — ритче (Мургаш, Кум); *Ри́и_Пло́шијак* — рид со ниви (Градиште, Кум); *Чу́ка Па́дина* — чукарка (Брчево, Охр); *Ценѝар Село* — (Чегирце, Кум).

12. Топоними што ги означуваат својствата на почвата: *Бисе́р Во́да* — извор (Крапа, Кич); *Ка́ме́н До́л* — дол (Воштарани, Лер); *Ка́мен_Крс* — камен (Манастир, Пр); *Ка́ме́н_Моси́* — мост на р. Пена (Тетово, Те); *Ка́мен Ри́и* — рид (Врмница, Охр); *Ка́мен Чу́ка* — чука (Подржи Коњ, Кп); *Ка́мењ_Брек* — ритче (Галиште, Кав); *Кре́мен Чу́ка* — чука (Иловица, Ст); *Крш_По́лена* — ниви (Сливница, Охр); *Мрамор Девојка* — камен (Шишево, Ск); *Мрамор Лива́да* — ливади и ниви (Рилево, Тв); *То́йка Ё́ла* — ниви (Смолари, Ст).

13. Топоними со метафорично значење: *Глава́_Варда́р* — изворот на р. Вардар (Вруток, Гос); *Глава́_Јас* — извор (Орланци, Ск); *Глава Чешма* — извор (Гари, Гос); *Га́рло Орни́ца* — ниви (Инево, Рад); *Га́уша Па́дина* — нивје и шума (Брајчино, Рес); *Пло́чка Ре́ка* — река (Кнежево, Кр); *Сини́ја Брдо* — рид (Октиси, Охр); *Си́ожер Камен* — рид со карпа (Вратница, Те); *Трбо́н Кру́ша* — шума (Сушица, Ск); *Ча́шка Риди́на* — рид (Троло, Пш); *Цин До́л* — дол (Струмица, Ст).

14. Топоними образувани од фитоними: *Ба́ирем Ба́ња* — шума (Проевце, Кум); *Габа́_Ба́ра* — ливади (Г. Чарлија, Бит); *Габа́_Во́да* — извор (Збажди, Охр); *Га́бер_До́л* — дол (Гарван, Рад); *Дре́н_До́л* — дол (Рудник, Тв); *Ка́чунка Па́дина* — рид (Свето Митрани, Пр); *Коси́ен Ка́мен*

Ск); *Река Мило* — маало (Кавадарци, Кав); *Река Тумба* — ритче (Ношпал, Бит); *Рид Бунар* — ритче и бунар (Роотинце, Те); *Тее Крása* — рид (Осолница, Деб); *Тее Круша* — пасиште (Вранче, Дол); *Той Таш* — чешма и пасиште (Селце, Пр); *Той Чешма* — чешма (Љуботен, Ск); *Тумба Чука* — рид (Милешево, Круш); *Цуџул Камен* — карпа (Плаке, Охр); *Цуџул Камче* — карпа (Герман, Охр).

12. Топоними што ги означуваат својствата на почвата: *Коска Чешма* — чешма и пасиште (Иванковци, Тв); *Пееел Трло* — ниви (Петровец, Ск).

13. Топоними со метафорично значење: *Казан Дол* — дол (Габровци, Рад); *Прсиан Таш* — рид (Прстен, Гев); *Труй Чешма* — чешма (Кнежево, Кр); *Туйан Дамија* — дамија (Тетово, Те); *Чанак Карпа* — карпа (Тетово, Те); *Чан Трло* — пасиште (Едерниково, Ст); *Чайал Брес* — шума (Орман, Ск).

14. Топоними образувани од фитоними: *Бадем Баир* — рид (Јакимово, Коч); *Брилан Дере* — дол (Јаргулица, Рад); *Габер Мило* — маало (Градешница, Пр); *Габур Чешма* — чешма (Осолница, Деб); *Јасика Меризишије* — пасиште (Тумчевишта, Гос); *Коз Дол* — дол (Лорена, Рес); *Косиен Дере* — река (Кременица, Бит); *Кошиан Мила* — маало (Мородвис, Коч); *Пайра Дере* — дол и извор (Чанаклија, Ст); *Тикен Чука* — ритче (Мичак, Шт); *Тойола Босиан* — ниви (Сопот, Тв); *Трн Тумба* — ритче со пасиште (С. Егри, Бит); *Чинар Фурна* (Лубаново, Сол).

15. Топоними образувани од зооними: *Билбил Камен* — карпа (Подмочани, Охр); *Балак Пошок* — поток (Иловица, Ст); *Домус Габер* — шума (Иловица, Ст); *Карпа Ограда* — нивје (Локов, Стр); *Каршал Чука* — рид (Кепекчелија, Шт); *Курен Чука* — рид (Чанаклија, Ст); *Сокол Дај* — рид (Вешје, Тик); *Шаин Камен* — карпа (Шаин Таш, Рад).

2. Културно-историски називи

21. Топоними во врска со различни дејности: *Бања Бафча* — градини и ниви (Брод, Кич); *Бања Мила* — маало (Лешок, Те); *Трла Тее* — рид (Попчево, Ст).

22. Топоними во врска со историски настани: *Кале Рии* — рид (Јудово, Кич); *Калé Присој* (Ковач, Кич).

23. Топоними во врска со религиозни претстави: *Клисе Тумба* — рид (Злеово, Рад); *Крс Баир* — брег (Горубинци, Сн).

3. Присвојни називи

31. Топоними образувани од апелативни основи: *Баба Кеј* — село во Сол.

32. Топоними образувани од етнонимни основи: *Буар Бунар* — бунар (Кременица, Бит); *Турчин Грој* — планинска месност (Прокопана, Лер); *Турчин Камен* — карпа (Струмица, Ст); *Турчин Локва* — бара

(Лугунци, Тв); *Черкџ Кајнак* — извор (Драгоево, Шт); *Черкез Кеј* — село во Кум.

33. Топоними образувани од антропонимни основи: *Дауџ Кладенец* — изворче (Отишани, Тв); *Дауџ Чука* — чука (Почивало, Шт); *Јусуф Камен* — карпа и шума (Норово, Круш); *Лукан Ма̀ла* — маало (Свегор, Дел); *Мџрџан Дол* — дол (Башино Село, Тв); *Мурџан Мандра* — пасиште (Калањево, Нег); *Новак Чџшма* — чџшма (Скачковце, Кум); *Омир Гроб* — пасиште (Патале, Јер); *Парџал Ма̀ло* — маало (Рајчани, Коч); *Сулејман Камен* — врв (Сопотско, Охр); *Шабан Камен* — камен (Добрашане, Кум); *Шабан Орница* — ниви (Здуње, Кич).

4. Топоними образувани од други топоними: *Пеш Маала* — маало, според месноста Пеш (Галичник, Гос); *Прџслај Ма̀ла* — маало, според месноста Прџслап (Вардино, Дх); *Равен Дџре* — дол, според месноста Равен (Новак, Охр); *Радовџш Јол* — пат за гр. Радовџш (Чанаклија, Ст); *Сџбир Ма̀ло* — маало (Г. Дисан, Нег); *Чуџка Маала* — маало, според месноста Чуџка (Галичник, Гос).¹⁰

Од разгледуваниот топонимски материјал, кој изнесува 300 топоними, се констатира дека топонимите во јукстапозиција составени со лексеми од турско потекло се најбројни и се застапени со 37%. На второ место доаѓаат топонимите од македонско потекло регистрирани со 34,7%, а третото место со 28,3% го заземаат топонимите што се образувани со учество на лексички елементи од обата јазика.

Бројноста на топонимите од турско потекло, создадени не само во турска јазична средина, сведочи за присутноста и силината на влијанието на турскиот јазик, коешто се одразило и врз создавањето на топонимите чиишто компоненти се од македонско потекло. Но не треба да го забораваме и фактот дека и во топонимскиот систем, како што беше случајот и на апелативен план со синтагмите од типот чаша вода, суштествувале топоними од типот Бџволџ Бродџ¹¹ во кои првата компонента истапувала како придавска определба изразена со формален признак кои подоцна, со губењето на соодветните признаци, фигурираат како дво-члени состави од две именки во јукстапозиција како на пример современите Дамјан Карпа, Елен Камен, Иван Врв, Камен Дол. Можните македонски топоними од ваков вид во дадениот историски момент можеле да претставуваат, во извесна смисла, определена потенцијална подготвеност не само за навлегувањето на топонимите од турско потекло во нашиот јазик, туку и за прифаќање и утврдување на новиот продуктивен модел во неговиот топонимски систем, впрочем, како што се случувало и на друг јазичен план во историскиот развој на нашиот јазик.¹²

¹⁰ Топонимскиот материјал анализиран во оваа работа е користен од топонимската картотека на Институтот за македонски јазик.

¹¹ Ђ. Даничиџ, *Рџчник из кџжјевних сџарина срџских*, кн. I, Биоград 1863—1864, стр. 93.

¹² Блаже Конески, *Исџорија на македонскиот јазик*, Скопје 1965, стр. 50.

* * *

Скратеници на околиите:

Бер — Беровско	Кос — Костурско	Рад — Радовишко
Бит — Битолско	Коч — Кочанско	Рес — Ресенско
Вал — Валандовско	Кп — Кривоаланечко	Сар — Сариголско
Гев — Гевгелиско	Кр — Кратовско	Ск — Скопско
Гос — Гостиварско	Крив — Кривопаланечко танско	Сн — Светиниколско
Деб — Дебарско	Круш — Крушевско	Сол — Солунско
Дел — Делчевско	Кум — Кумановско	Ст — Струмичко
Дих — Диховско	Лер — Леринско	Стр — Струшко
Дој — Дојранско	Нег — Неготинско	Тв — Титоввелешко
Дол — Долненско	Ос — Островско	Те — Тетовско
Дх — Демирхисарско	Охр — Охридско	Тик — Тиквешко
Кав — Кавадаречко	Пр — Прилепско	Шт — Штипско
Кич — Кичевско	Пш — Пробиштипско	